

INFORMACJA

Federalnego Urzędu Sprawiedliwości jako niemieckiego organu centralnego w myśl Konwencji haskiej dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę – Informacje dla wnioskodawców z zagranicy –

Celem niniejszej informacji jest stworzenie zarysu o sposobie postępowania w Niemczech w przypadkach, w których zastosowanie znajduje Konwencja haska z roku 1980, dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę (Konwencja), a w szczególności przedstawienie uprawnień i wymogów Federalnego Urzędu Sprawiedliwości jako organu centralnego. Ma ona na celu ułatwienie i przyspieszenie procedury składania wniosków oraz uniknięcie niepotrzebnych opóźnień. Udzielenie dodatkowych informacji w przypadkach pojedynczych może okazać się jednak konieczne.

Wyczerpujące informacje na temat międzynarodowych spraw z zakresu prawa do opieki rodzicielskiej dostępne są na stronie internetowej Federalnego Urzędu Sprawiedliwości:

w języku niemieckim:

www.bundesjustizamt.de/sorgerecht

w języku angielskim:

www.bundesjustizamt.de/custody-conflicts

1. Co należy do zadań i uprawnień Federalnego Urzędu Sprawiedliwości?

Federalny Urząd Sprawiedliwości jako organ centralny w myśl Konwencji haskiej dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę działa w kontekście transgranicznym, wspierając powroty dzieci bezprawnie uprowadzonych lub zatrzymanych

oraz wykonanie prawa do osobistych kontaktów z dziećmi. W funkcji tej urząd pomaga także osobom uprawnionym do opieki i zamieszkałym w innych krajach, związanych przedmiotową Konwencją, w wykonaniu ich praw w myśl Konwencji na terenie Niemiec. Federalny Urząd Sprawiedliwości jest przy tym uprawniony do wszczynania w imieniu wnioskodawców postępowań sądowych, prowadzonych na podstawie Konwencji. Uprawnienia te obejmują także wniesienie środka odwoławczego w postaci zażalenia (w terminie dwóch tygodni), ale nie pozwalają na wniesienie nadzwyczajnych środków zaskarżenia. Federalny Urząd Sprawiedliwości nie jest uprawniony do kompleksowego doradztwa prawnego, w szczególności w kwestiach spoza zagadnień, których dotyczy Konwencja, np. w kwestiach opieki rodzicielskiej.

2. Dlaczego ważnym jest szybkie podejmowanie działań w przypadkach uprowadzenia dziecka?

Celem Konwencji haskiej dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę jest możliwie szybki powrót dziecka do kraju, w którym miało ono swoje dotychczasowe stałe miejsce pobytu. Dlatego też państwa związane Konwencją zobowiązane są do niezwłocznego przeprowadzania postępowań. Również złożenie wniosku musi nastąpić możliwie jak najszybciej. Jeśli wniosek o wydanie dziecka wpłynie do właściwego w sprawie sądu dopiero po upływie roku od uprowadzenia lub

zatrzymania dziecka, szanse na zakończony powodzeniem powrót dziecka są bardzo ograniczone. Właściwy w sprawie o uprowadzenie dziecka sąd może odrzucić wniosek o wydanie dziecka, jeśli osoba, która dziecko uprowadziła lub zatrzymuje dowiedzie, że przystosowało się ono już do swego nowego środowiska. Aby termin jednego roku w myśl artykułu 12 Konwencji został zachowany, konieczne jest w myśl panującego orzecznictwa złożenie wniosku we właściwym sądzie (a nie w Federalnym Urzędzie Sprawiedliwości jako organie centralnym). Szybkie rozpoczęcie i przeprowadzenie postępowania zapobiega ryzyku, że dziecko rzeczywiście przystosuje się do swojego nowego środowiska.

3. Na co należy zwracać uwagę przed złożeniem wniosku?

W przypadku niezachowania wymogów określonych w niniejszej informacji Federalny Urząd Sprawiedliwości zastrzega sobie możliwość odstąpienia od złożenia wniosków do władz sądowych łącznie z wniesieniem środków odwoławczych. W myśl Konwencji haskiej dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę wnioskodawca ma sam w każdej chwili możliwość złożenia wniosków do władz sądowych (artykuł 29 Konwencji).

Dalsze informacje dostępne są na ww. stronie internetowej Federalnego Urzędu Sprawiedliwości.

4. Jakie dokumenty należy dostarczyć w celu złożenia wniosku?

W celu złożenia wniosków w myśl Konwencji haskiej dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę należy dostarczyć Federalnemu Urzędowi Sprawiedliwości wymienione poniżej dokumenty. Wszelkie dokumenty muszą być zasadniczo dostarczone wraz z tłumaczeniem na język niemiecki. Wystarczające są w zasadzie kopie, a oryginały dokumentów przedłożyć należy ewentualnie na wezwanie. Formy legalizacji, takie jak np. apostille, nie są konieczne.

Wnioski o wydanie dziecka:

- wypełnione formularze wniosków zgodnie z Konwencją (tłumaczenia dostępne są na stronie www.bundesjustizamt.de)
- dokument tożsamości dziecka (np. akt urodzenia lub wyciągi z rejestrów, zdjęcia)
- dowody wykonywania opieki rodzicielskiej przez osobę składającą wniosek (np. wyciągi ustaw, akt zawarcia związku małżeńskiego/wyrok rozwodowy, postanowienia sądowe, wyciągi z rejestrów)
- dowody stałego miejsca pobytu dziecka (np. zaświadczenie o zameldowaniu, zaświadczenie o uczęszczaniu do szkoły/przedszkola)
- dowody bezprawnego działania (np. kopie ustaleń/pozwoleń na wyjazd oraz dowód odstąpienia od takich ustaleń lub ich czasowe ograniczenie).

Wnioski o prawo do odwiedzin dziecka:

- wypełnione formularze wniosków zgodnie z Konwencją (tłumaczenia dostępne są na stronie www.bundesjustizamt.de)
- dokument tożsamości dziecka (np. akt urodzenia lub wyciągi z rejestrów)
- pełnomocnictwo w myśl artykułu 28 Konwencji (dostępne na stronie www.bundesjustizamt.de)
- konkretne propozycje w kwestii praktycznej realizacji kontaktów (czas trwania i miejsce kontaktów, ponoszenie kosztów).

5. Czy z postępowaniem związane są koszty?

Działalność Federalnego Urzędu Sprawiedliwości jako organu centralnego jest bezpłatna. Postępowania sądowe, przeprowadzane na podstawie Konwencji haskiej dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, wiążą się z kosztami (artykuł 26 w zw. z artykułem 42 Konwencji). Są to zarówno

koszty postępowania sądowego jak również koszty udziału adwokata.

6. W jaki sposób zapewnione jest zastępstwo procesowe i jak wygląda w takim przypadku wsparcie ze strony Federalnego Urzędu Sprawiedliwości?

Reprezentowanie przez adwokata w ramach postępowania prowadzonego na podstawie Konwencji nie jest w Niemczech nakazane ustawowo, ale wskazane. Federalny Urząd Sprawiedliwości może wprawdzie wszcząć postępowanie sądowe, ale nie może uczestniczyć w terminie rozprawy. Dlatego też Federalny Urząd Sprawiedliwości służy pomocą wnioskodawcy w uzyskaniu zastępstwa procesowego, jeśli osoba taka sama nie zleci prowadzenia sprawy adwokatowi. Istnieją tutaj dwie możliwości: wyznaczenie adwokata w ramach zwolnienia z kosztów postępowania lub zlecenie przez Federalny Urząd Sprawiedliwości przedstawicielstwa adwokatowi na koszt wnioskodawcy.

7. Jakie warunki muszą zostać spełnione, aby udzielone zostało zwolnienie z kosztów postępowania?

Decyzję o zwolnieniu z kosztów postępowania podejmuje właściwy sąd po weryfikacji sytuacji materialnej i szans na powodzenie postępowania. Zwolnienie z kosztów postępowania obejmuje zwrot własnych kosztów i wydatków, w szczególności kosztów wyznaczonego własnego adwokata, oraz koniecznych kosztów podróży, w szczególności w celu udziału w terminie rozprawy. Ponadto objęte są nim także koszty sądowe (opłaty i wydatki, np. na opinie biegłych/tłumaczenia). Koszty strony przeciwnika wniosku, w szczególności adwokata strony przeciwnej, nie są nim objęte. Pomimo przyznania zwolnienia z kosztów postępowania możliwa jest w pojedynczych przypadkach zasadniczo konieczność zwrotu przez wnioskodawcę kosztów poniesionych przez stronę przeciwną, jeśli wnioskodawca przegra proces.

Wymienione poniżej dokumenty należy złożyć w miarę możliwości już w momencie składania wniosku albo

najpóźniej bezpośrednio po wezwaniu, w języku niemieckim lub w tłumaczeniu na język niemiecki. Na wezwanie sądu należy ewentualnie dostarczyć kolejne dokumenty lub przedstawić stanowiska. Właściwy w sprawie sąd może zażądać złożenia oświadczenia z mocą przysięgi.

- Podpisany oryginał oświadczenia o stanie rodzinnym i majątkowym (tłumaczenia i wskazówki dotyczące jego wypełnienia dostępne są w internecie na stronie www.bundesjustizamt.de).
- Zaświadczenia o wysokości dochodów i wydatków (np. zaświadczenia o podatku, umowa najmu, wyciągi z rachunku bankowego, zaświadczenia o zarobkach; wskazówki dotyczące wypełnienia dostępne są w internecie na stronie www.bundesjustizamt.de).

Zwolnienie z kosztów postępowania obowiązuje wyłącznie dla postępowania w danej instancji. W przypadku wniesienia środka odwoławczego należy ponownie złożyć wnioski o zwolnienie z kosztów postępowania. W takim wypadku konieczne będzie ewentualnie przedłożenie zaktualizowanych dokumentów. Zwolnienie z kosztów postępowania podlega weryfikacji po jego przyznaniu i może zostać w późniejszym terminie uchylone, w szczególności wtedy, jeśli nastąpi zmiana sytuacji finansowej wnioskodawcy lub w sytuacji braku gotowości współpracy z jego strony.

8. Jakie są kryteria udzielenia pełnomocnictwa adwokatowi?

W razie braku przesłanek do zwolnienia z kosztów postępowania lub jeśli wnioskodawca sobie tego nie życzy, Federalny Urząd Sprawiedliwości udziela pełnomocnictwa prowadzącemu działalność na terenie Niemiec adwokatowi do podjęcia działań w imieniu wnioskodawcy w ramach postępowania sądowego, prowadzonego na podstawie Konwencji. W takim wypadku konieczne jest uiszczenie zaliczki niezwłocznie po wezwaniu i przed złożeniem wniosku w sądzie.

Wysokość zaliczki w postępowaniu w pierwszej instancji wynosi 2000 euro, w drugiej natomiast 700 euro. Ponieważ termin na wniesienie środków odwoławczych w sprawach o wydanie dziecka wynosi zaledwie dwa tygodnie, wpłaty zaliczki na poczet postępowania w drugiej instancji należy dokonać w miarę możliwości wchwili podjęcia decyzji o wniesieniu środków odwoławczych. Niewykorzystana zaliczka zwracana jest niezwłocznie po zakończeniu postępowania.

Dane rachunku bankowego Federalnego Urzędu Sprawiedliwości oraz indywidualny kod identyfikacyjny płatności podaje się do wiadomości każdego płatnika oddzielnie, bezpośrednio po wpłynięciu wniosku do Federalnego Urzędu Sprawiedliwości. Przy wpłatach konieczne jest przede wszystkim podawanie indywidualnej sygnatury akt oraz kodu identyfikacyjnego płatności (*Kassenzeichen*). W przypadku braku kodu lub sygnatury akt płatności ewentualnie nie mogą zostać odpowiednio przyporządkowane, co może prowadzić do opóźnień.

Kontakt:

**Bundesamt für Justiz
Referat II 3
Zentrale Behörde
für internationale Sorgerechtskonflikte
Adenauerallee 99 – 103
53113 Bonn**

**telefon: +49 228 410-5212
faks: +49 228 410-5401**

e-mail: int.sorgerecht@bfj.bund.de